

Dom mot healer i Frostating lagmannsrett – refleksjonar og råd

Ein healer er i Frostating lagmannsrett¹ dømt til 60 dagars betinga fengsel for brot på Lov om alternativ behandling av sykdommer mv § 9 fyrste ledd, jfr. § 6 fyrste ledd, jfr. § 7 fyrste ledd jfr. tredje ledd. Dommen er anka til Høgsterett, utan at det pr. dato føreligg avgjerd om prøving for ein slik rettsinstans.

I dommen tek lagmannsretten utgangspunkt i fylgjande:

«Lagmannsretten la til grunn at han behandlet en kvinne som hadde fått alvorlig sykdom i form av uhelbredelig kreft. Videre at hans behandling av sykdommen verken hadde som formål å lindre eller dempe symptomer av sykdommen, følger av den eller bivirkninger av gitt behandling, eller å styrke kroppens immunforsvar og evne til selvhelbredelse. Domfeltes behandling, som besto i å legge hendende på den kreftsye kvinnens kropp, skjedde heller ikke i samarbeid eller samforståelse med kvinnens leger. Lagmannsretten

fant det bevist at domfelte handlet forsettlig. Lagmannsretten skjerpet straffen, under henvisning til blant annet at domfelte frarådet kvinnen å motta den medisinske behandlingen legene ved sykehuset tilbød som smertelindrende og mulig livsforlengende behandling.

Selv om behandlingen ble utført etter klart ønske fra den kreftsye kvinnen, villedet han henne om sin behandlings helbredende effekt. Hun fikk store smerter og redusert allmenntilstand mens behandleren hadde ansvaret for henne, uten at denne tok initiativ til medisinsk behandling av hennes smerter. På

grunn av svært lang saksbehandlingstid som ikke kunne lastes domfelte ble straffen i sin helhet gjort betinget.»

Vidare presiserer retten kva som er det viktigaste dei må ta stilling til:

«Spørsmålene retten må ta stilling til i saken er om A har utført behandling av selve kreftsykdommen i strid med § 7 første ledd, eller om hans behandling utelukkende har hatt til hensikt å lindre eller dempe symptomer på kreftsykdommen, følger av den eller bivirkninger av gitt behandling, og/eller bare hatt som formål å styrke kroppens immunforsvar eller evne til selvhelbredelse. Videre om

hans behandling av Bs kreftsykdom har skjedd i samarbeid eller samforståelse med hennes lege.»

Vurdering

§ 7 i Lov om alternativ behandling av sykdom mv.²⁾ er tydeleg når det gjeld kva ein alternativ behandlar kan utøva av behandling ved alvorleg sjukdomstilfelle:

«Andre enn helsepersonell kan likevel utøve behandling som utelukkende har til hensikt å lindre eller dempe symptomer på eller følger av sykdommen eller lidelsen eller bivirkninger av gitt behandling, eller som har som formål å styrke kroppens immunforsvar eller evne til selvhelbredelse.

Bestemmelsen i første ledd gjelder ikke dersom behandlingen skjer i samarbeid eller samforståelse med pasientens lege, og pasienten har samtykkekompetanse etter pasient- og brukerrettighetsloven § 4-3 første og andre ledd. Det samme gjelder for andre pasienter dersom helse- og omsorgstjenesten ikke har helbredende eller lindrende behandling å tilby pasienten. Samtykkebestemmelsene i pasient- og brukerrettighetsloven §§ 4-4, 4-5, 4-7 og 4-81 gjelder tilsvarende så langt de passer.»

Pasienten hadde uttrykk eit klart ynskje om at ho ikkje ville ta imot konvensjonell behandling frå den offentlege helsetenesta, men heller satsa på å bli behandla av healaren.

Dette er ein situasjon som kanskje fleire naturmedisinske terapeutar/alternative behandlarar har stått eller vil stå overfor. Spørsmålet er korleis ein handterer ein slik situasjon utan å koma på kant med lovverket. Skal ein nekta behandling i slike tilfelle, eller skal ein etterkoma pasienten sitt ynskje? Ville ein vera i uttakt med lova om ein utførte behandling, samstundes som ein kommuniserte til pasienten at behandlinga berre har som føremål å stimulera immunsystemet eller lindra smerter? Skal ein vera meir aktiv i sin kommunikasjon og blant anna tilrå at pasienten tek imot adekvat behand-

ling frå det offentlege helsevesenet? Om ein så gjer alt dette, og pasienten likevel står fast på si avgjerd – kan ein starta behandling utan å bryta lova – eller må ein avstå?

Om ein les dommen, kan ein kanskje bli litt forvirra når det gjeld kva ein har lov til og ikkje – sjølv om eg meiner lovteksta er tydeleg nok. Det lagmannsretten legg til grunn eller meiner dei kan føra bevis for, er at healaren har vore aktiv (eller villeiande) når det gjeld å kommunisera til pasienten at han kan hela sjukdomen («brenna bort kreften») og at konvensjonell behandling vil redusera effekten av han si behandling.

Det er spesielt vitneutsegn frå nær familie som lagmannsretten har festa lit til i denne samanhengen. Healaren sjølv meiner ikkje å ha kommunisert på denne måten. Han nektar for at han har behandla sjølv kreftsjukdomen, men «*at han la hendene på ulike steder på Bs kropp for å lindre hennes smerter og tilføre henne energi for å helbrede henne*».

Samandrag og råd

1. Gjer alltid bruk av NNH sitt helseopplysningsskjema for kvar ny pasient. Arkiver dette på ein trygg måte.

2. Før journal – noko alle NNH terapeutar er pliktige til, jfr. Etske reglar. Viser også til SABORGs Dokumentasjonsveileder for journalføring – som ligg på www.nnh.no – Medlemssider.

3. Dersom pasienten har ein alvorleg sjukdom, informerer alltid om lovverket – og spesielt § 7 i Lov om alternativ behandling av sykdom mv.

4. I dei tilfelle der pasienten ikkje ynskjer konvensjonell/skulemedisinsk behandling i samband med alvorleg sjukdom, skal du alltid informera som nemnt i pkt. 3 – og i tillegg understreka at din behandling berre har som føremål å lindra eller dempa symptoma som fylgje av sjukdomen – eller styrka immunsystemet.

5. Om du har til hensikt å behandla sjølv grunnlidinga – t.d. kreften – skal dette skje i «samarbeid eller samforståelse med pasientens lege, og pasienten har samtykkekompetanse etter pasient- og brukerrettighetsloven § 4-3 første og andre ledd.»

Dette må gjerast skriftleg. Og ver i denne samanhengen merksam på det som er nemnt i forarbeida til Ot.prp. nr.27 (2002-03) s. 144 og 145³⁾: «For den alternative utøver vil behandling omfattet av første ledd være straffbar dersom legen har gitt beskjed om at han eller hun motsetter seg eller fraråder slik behandling, eller dersom legen ikke har besvart den alternative utøvers henvendelse. Bestemmelsen innebærer at pasienten eller den alternative behandler må gi melding til pasientens lege, og den alternative behandler må deretter forsikre seg om at den videre behandling kan skje i samarbeid eller samforståelse med pasientens lege.

Departementet har ikke foreslått krav med hensyn til meldingens form. Manglende svar fra legen kan ikke tolkes som et stilltiende samtykke.»

Sentralstyret i NNH vil drøfta om det er grunnlag for å utarbeida meir informasjon til bruk i slike behandlingssituasjonar.

leiar@nnh.no

Kjelder:

1. file:///C:/Users/Acer%20Travelmate/Documents/NNH/Lov%20om%20alternativ%20beh/DOM%20MOT%20HEALER%20-%20TRC3%98NDELAG/Frostating%20lagmannsrett_%20LF-2015-38129%20-%20Lovdata%20-%20dom%20mot%20healer%20okt.%202015.html
2. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2003-06-27-64?q=lov%20om%20alternativ%20behandling>
3. <https://www.helsetilsynet.no/Regelverk/Lovforarbeider/Lovforarbeider-Alternativ-behandlingsloven/>
<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Saker/Sak/?p=25288>